

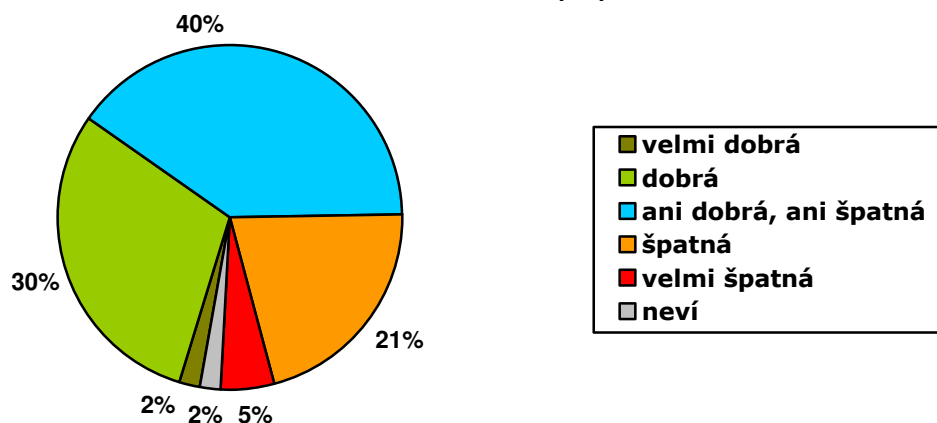
Občané o hospodářské situaci ČR a o životní úrovni svých domácností – leden 2016

Technické parametry

Výzkum:	Naše společnost, v16-01
Realizátor:	CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Projekt:	Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.
Termín terénního šetření:	11. – 18. 1. 2016
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Zdroj dat pro kvótní výběr:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	1047
Počet tazatelů:	220
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování PAPI a CAPI
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	EV.10, EV.11, IDE.1
Zveřejněno dne:	9. února 2016
Zpracoval:	Jan Červenka

V lednovém šetření CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., položilo všem dotázaným tři otázky týkající se hodnocení současné ekonomické situace v ČR, očekávání jejího vývoje v tomto roce a hodnocení životní úrovně jejich domácností.

Graf 1: Hodnocení současné ekonomické situace v ČR (%)¹

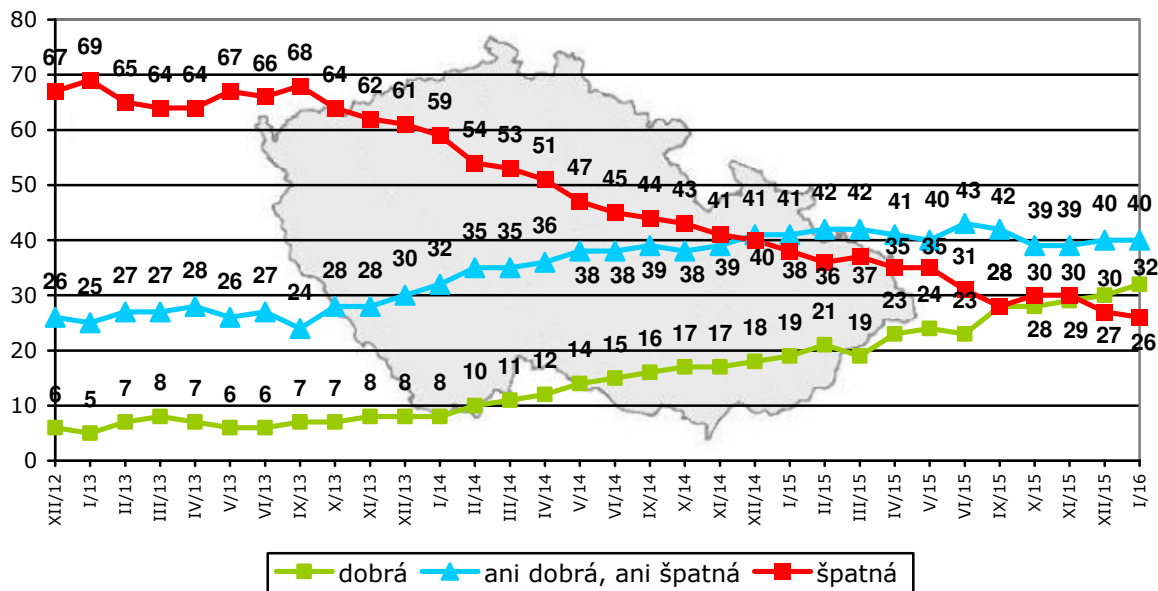

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 11. – 18. 1. 2016, 1047 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

¹ Znění otázky: „Jak byste hodnotil současnou ekonomickou situaci v naší zemi? Je podle Vás velmi dobrá, dobrá, ani dobrá, ani špatná, špatná, velmi špatná.“

Z výsledku šetření vyplývá (viz graf 1), že téměř třetina (32 %) české veřejnosti hodnotí současnou ekonomickou situaci v zemi pozitivně, když 2 % ji označila za „velmi dobrou“ a 30 % za „dobrou“. Přibližně čtvrtina lidí (26 %) hodnotí současnou ekonomickou situaci nepříznivě, když 21 % ji charakterizovalo jako „špatnou“ a 5 % jako „velmi špatnou“. Dvě pětiny (40 %) lidí pak považují současnou ekonomickou situaci v ČR za „ani dobrou, ani špatnou“. Zbývající 2 % oslovených se k tomuto dotazu nedokázala vyjádřit a zvolila odpověď „nevím“.

Graf 2: Hodnocení současné ekonomické situace v ČR – časové srovnání (%)

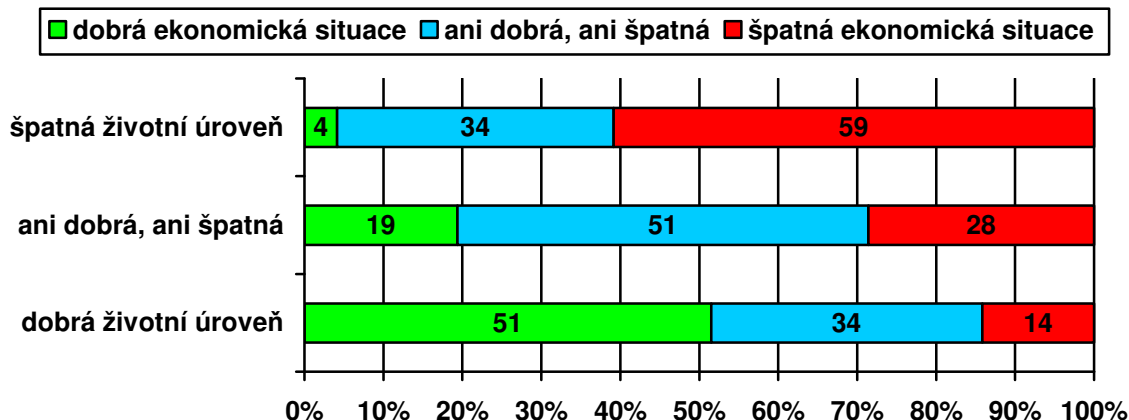
Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“, kategorie „dobrá“ zahrnuje součet podílů „velmi dobrá“ a „dobrá“, kategorie „špatná“ je součtem podílů „špatná“ a „velmi špatná“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Z časového srovnání, které nabízí graf 2, vyplývá, že oproti předchozímu šetření z prosince 2015 se hodnocení statisticky významně nezměnilo. V uplynulých dvou letech se ale hodnocení prakticky kontinuálně zlepšovalo, když podíl kritického hodnocení od září 2013 poklesl o 42 procentních bodů a podíl příznivého hodnocení se o 25 procentních bodů zvýšil. Aktuální hodnocení ekonomické situace, ačkoli se statisticky významně neodlišuje od prosincového šetření, znamená nový historicky absolutně nejlepší výsledek za celou dobu realizace srovnatelných výzkumů od roku 1999, když vůbec poprvé podíl příznivého hodnocení překonal hladinu 30 % a zároveň statisticky významně převýšil podíl negativního hodnocení.

Podrobnější analýza ukázala, že optimismus v hodnocení současné ekonomické situace narůstá se zlepšující se subjektivně hodnocenou životní úrovní respondenta (viz graf 3) a rovněž s příjmem, spokojeností s životem, spokojeností s politickou situací a také s nejvyšším stupněm dokončeného vzdělání. Relativně optimističtější se o ekonomické situaci vyjadřují podnikatelé a samostatně činní, vysoce kvalifikovaní odborníci nebo vedoucí pracovníci, z hlediska sebezaražení na pravolevé škále politické orientace ti, kdo se hlásí k pravému středu, z hlediska stranických preferencí stoupenci ANO a dotázaní, kteří důvěřují vládě. Naopak kritičtější v tomto směru jsou lidé ve věku od 60 let výše, nezaměstnaní, respondenti, kteří sami sebe na škále politické orientace řadí jednoznačně na levičce, rozhodnutí nevolíči a ti, kdo vládě nedůvěřují.

Graf 3: Hodnocení současné ekonomické situace v ČR podle životní úrovně domácnosti (%)

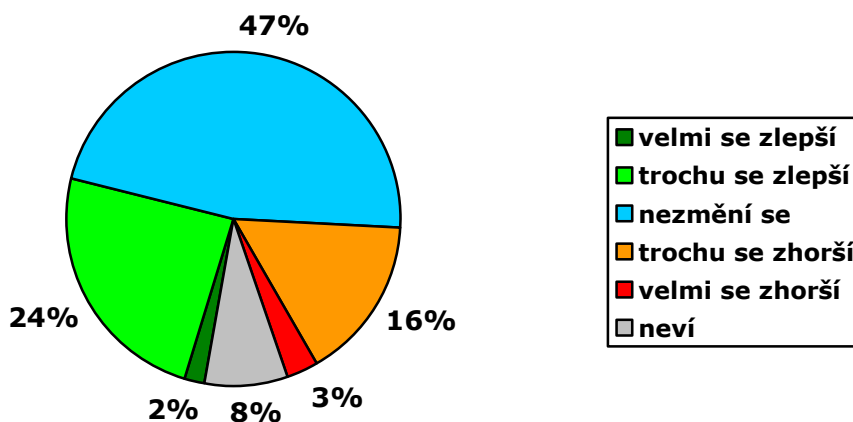

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“, kategorie „dobrá“ zahrnuje součet podílů „velmi dobrá“ a „dobrá“, kategorie „špatná“ je součtem podílů „špatná“ a „velmi špatná“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 11. – 18. 1. 2016, 1047 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Druhá otázka se týkala výhledu dalšího vývoje ekonomické situace v České republice v tomto roce.

Graf 4: Očekávání ekonomického vývoje v ČR v tomto roce (%)²

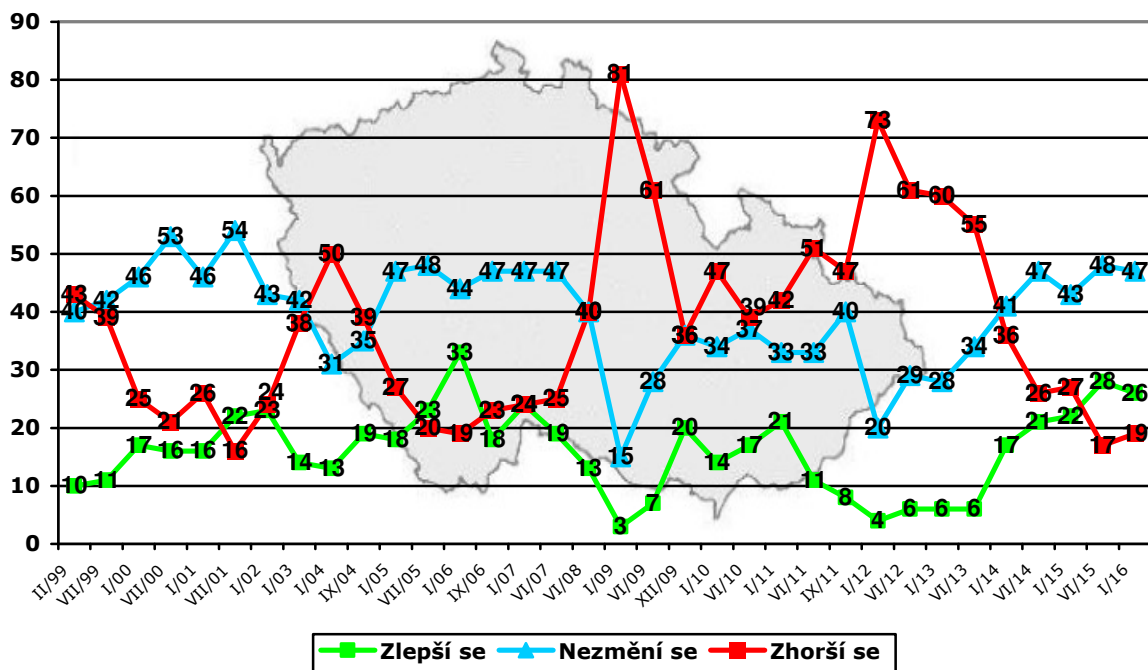
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 11. – 18. 1. 2016, 1047 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Z výsledku šetření plyne (viz graf 4), že relativně největší část občanů představující téměř polovinu (47 %) veřejnosti má za to, že se ekonomická situace v tomto roce nezmění. Více než jedna čtvrtina (26 %) veřejnosti počítá se zlepšením ekonomické situace v ČR v tomto roce, přičemž 2 % se domnívají, že se situace „velmi zlepší“, a dalších 24 % předpokládá, že se „trochu zlepší“. Téměř pětina (19 %) Čechů si naopak myslí, že by se ekonomická situace v ČR

² Znění otázky: „Myslíte si, že ekonomická situace se v České republice v tomto roce velmi zlepší, trochu se zlepší, nezmění se, trochu se zhorší, velmi se zhorší?“

v tomto roce mohla zhoršit, v tom 3 % věří, že se „velmi zhorší“, a 16 % předpokládá, že se „trochu zhorší“. 8 % respondentů na otázku nedokázalo jednoznačně odpovědět a zvolilo odpověď „nevím“.

Graf 5: Očekávání ekonomického vývoje v ČR v tomto roce – časové srovnání (%)

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“. Kategorie „zlepší se“ je součtem podílů „velmi se zlepšit“ a „trochu se zlepšit“, kategorie „zhorší se“ je součtem podílů „trochu se zhorší“ a „velmi se zhorší“.

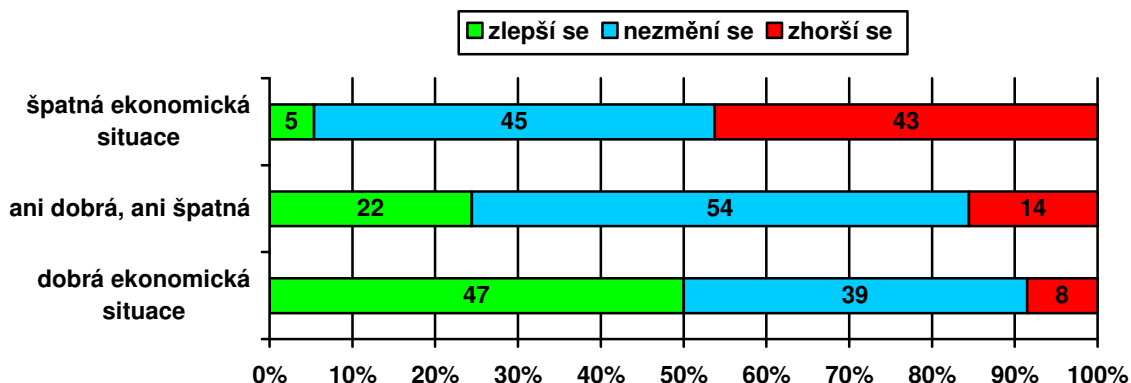
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Jak ukazují výsledky v grafu 5, oproti předchozímu šetření z června 2015 se očekávání dalšího vývoje ekonomické situace České republiky statisticky významně nezměnilo a zůstalo tak výrazně lepší než před rokem, když podíl předpokládaného zhoršení je o 8 procentních bodů nižší. Spolu s výsledky z poloviny loňského roku jsou aktuálně zaznamenána očekávání nejlepšími od roku 2006.

Podrobnější analýza ukázala, že očekávání vývoje ekonomické situace je silně propojené s hodnocením současného stavu (viz graf 6). Obecně platí, že lidé, kteří současnou ekonomickou situaci hodnotí příznivěji, jsou v průměru optimističtější, i pokud jde o vyhlídky ekonomiky pro následující období. Pokud jde o sociodemografické rozdíly, optimismus v ekonomických očekáváním roste spolu se zlepšujícím se hodnocením životní úrovně domácnosti respondenta, s vyššími příjmy, s rostoucí spokojeností s životem, se zvyšující se spokojeností s politickou situací a také s nejvyšším stupněm dokončeného vzdělání. Optimističtější jsou podnikatelé se zaměstnanci, vysoce kvalifikovaní odborníci nebo vedoucí pracovníci, voliči ANO a KDU-ČSL a respondenti důvěřující současné vládě. Naopak skeptičtějšími v tomto ohledu jsou nezaměstnaní,

kvalifikovaní dělníci, stoupenci KSČM, rozhodnutí nevolíči bez preferované strany a lidé nedůvěřující vládě.

Graf 6: Očekávání ekonomického vývoje v ČR v tomto roce podle hodnocení současné ekonomické situace (%)

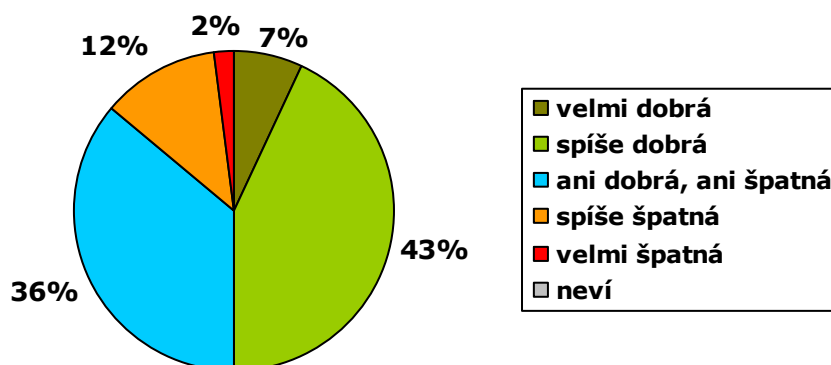

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“. Kategorie „dobrá ekonomická situace“ zahrnuje součet podílů „velmi dobrá“ a „dobrá“, kategorie „špatná ekonomická situace“ je součtem podílů „špatná“ a „velmi špatná“. Kategorie „zlepší se“ představuje součet podílů „velmi se zlepší“ a „trochu se zlepší“, kategorie „zhorší se“ zahrnuje podíly „trochu se zhorší“ a „velmi se zhorší“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 11. – 18. 1. 2016, 1047 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Třetí otázka se týkala hodnocení životní úrovně samotných domácností, v nichž respondenti žijí.

Graf 7: Subjektivní hodnocení životní úrovně vlastní domácnosti³ (%)

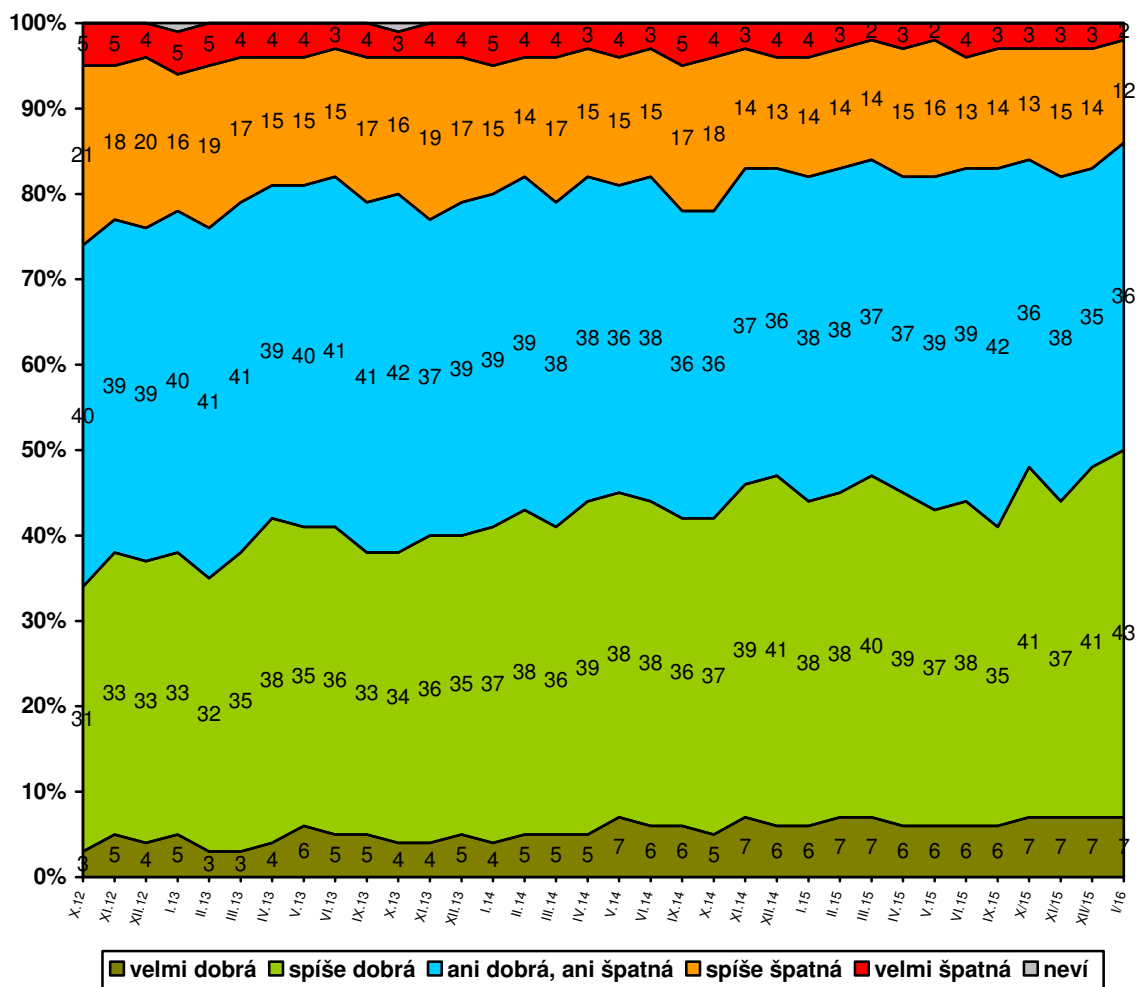
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 11. – 18. 1. 2016, 1047 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak ukazují výsledky v grafu 7, polovina (50 %) lidí má podle vlastního vyjádření dobrou životní úroveň své domácnosti, z toho 7 % ji hodnotí jako „velmi dobrou“ a 43 % jako „spíše dobrou“. Naopak za špatnou považuje životní

³ Znění otázky: „Považujete životní úroveň Vaší domácnosti za velmi dobrou, za spíše dobrou, ani dobrou, ani špatnou, za spíše špatnou, nebo za velmi špatnou?“

úroveň své domácnosti asi sedmina (14 %) občanů, když 12 % ji označilo za „spíše špatnou“ a 2 % za „velmi špatnou“. Více než třetina (36 %) pak životní úroveň své domácnosti charakterizuje jako „ani dobrou, ani špatnou“.

Graf 8: Subjektivní hodnocení životní úrovně vlastní domácnosti – časové srovnání (%)

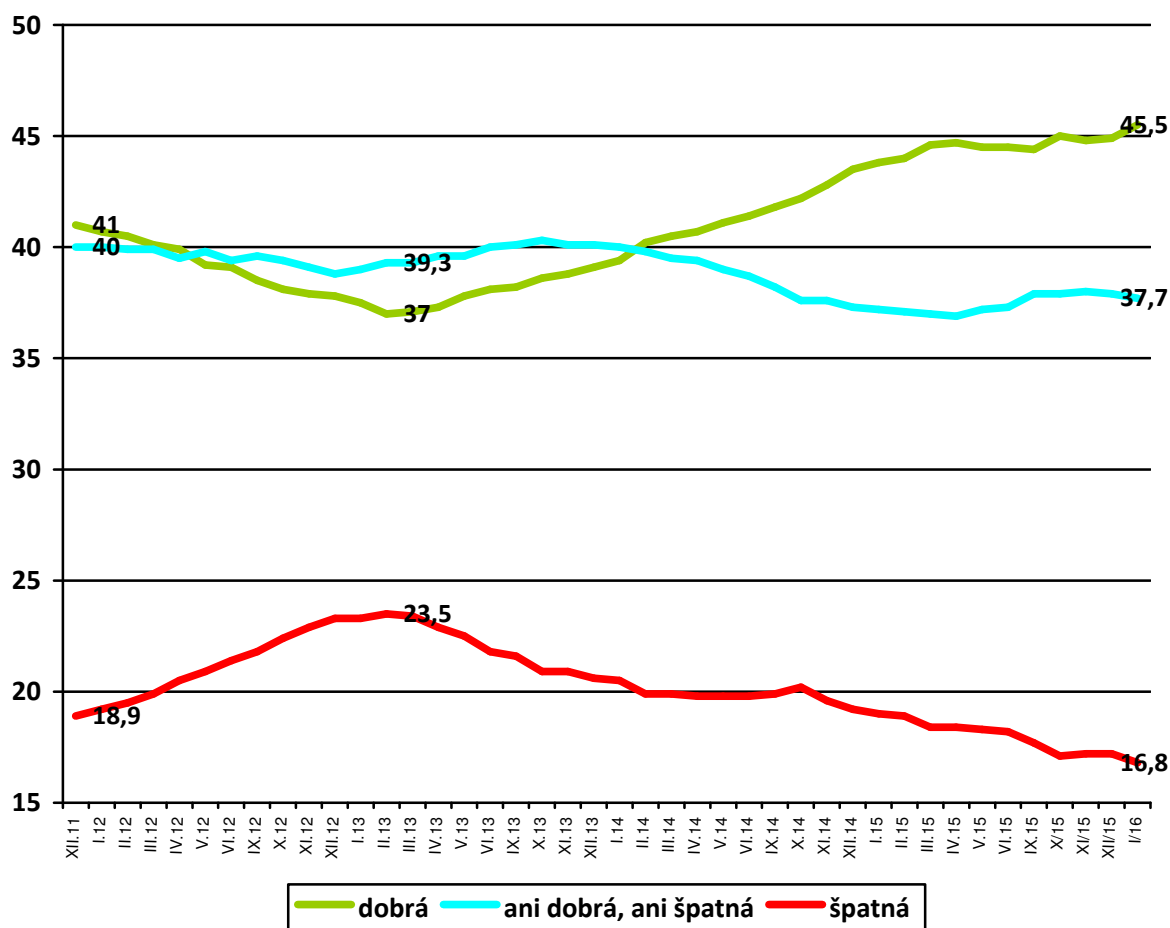
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Jak ukazují údaje zachycené v grafu 8, oproti předchozímu výzkumu z prosince 2015 se hodnocení životní úrovně domácnosti významně nezměnilo. V porovnání s výsledkem zaznamenaným o rok dříve v lednu 2015, kdy podíl příznivého hodnocení životní úrovně vlastní domácnosti dosahoval 44 %, podíl nepříznivého činil 18 % a variantu hodnocení „ani dobrá, ani špatná“ tehdy zvolilo 38 % respondentů, je aktuální hodnocení lepší (podíl příznivého hodnocení se o 6 procentních bodů zvýšil, podíl nepříznivého naopak o 4 procentní body poklesl).

Pokud jde o dlouhodobější trend vývoje subjektivního hodnocení životní úrovně vlastní domácnosti, ten poněkud zřetelněji zachycuje graf 9 ukazující klouzavé průměry souhrnných podílů tohoto hodnocení vždy z posledních 10 měření, což je standardní počet výzkumů realizovaných CVVM během roku v rámci projektu Naše společnost. Od února 2013 až do jara 2015 lze vidět v podstatě nepřerušovaný vzestup podílu příznivého hodnocení, jehož roční průměr

se postupně zvýšil z 37 % rovných na více než 44 %. Tento trend vzestupu příznivého hodnocení se následně zastavil, ale v říjnu opět vzrostl a dosáhl svého maxima 45 %, na kterém se v posledním čtvrtletí roku 2015 ustálil, avšak v aktuálním výzkumu opět vzrostl na nové historické maximum 45,5 %. K poklesu naopak došlo u podílu negativního hodnocení, jež dosahuje v průměru z posledních deseti měření 16,8 %, což je historické minimum. Hodnocení „ani dobrá, ani špatná“ v průměru posledních deseti měření činí 37,7 %.

Graf 9: Subjektivní hodnocení životní úrovně vlastní domácnosti – časové srovnání (průměry procentních podílů za období 12 měsíců)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Hodnocení životní úrovně se zlepšuje s rostoucím příjmem či stupněm dokončeného vzdělání respondenta a rovněž s rostoucí spokojeností s životem, jakož i s ekonomickou a politickou situací, naopak s rostoucím věkem se zhoršuje. K lépe hodnotícím svou životní úroveň patří studenti, podnikatelé a samostatně činní, vysoce kvalifikovaní odborní nebo vedoucí pracovníci, nižší odborní pracovníci, potenciální voliči ANO, ODS či TOP 09, ti, kdo se na pravolevé škále politické orientace hlásí jednoznačně k pravici, a lidé důvěřující vládě. Skupiny vnímající svou životní úroveň méně příznivě tvoří především důchodci, nezaměstnaní, nekvalifikovaní dělníci, stoupenci KSČM, rozhodnutí nevoliči, lidé, kteří sami sebe na škále levice-pravice politicky řadí k levici, a dotázaní, kteří nedůvěřují vládě.